

Wiesław Bondyra

(Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland)
<https://orcid.org/0000-0001-5813-777X>
 E-mail: wieslaw.bondyra@poczta.umcs.lublin.pl

Vice-voivodes, Bailiffs and Regents in Bełz Voivodeship and Chełm Land in the Times of the Saxon Rule

Podwojewództwiowie, komornicy i regenci województwa bełskiego i ziemi chełmskiej w czasach saskich

ABSTRACT

The article discusses a group of the lowest officials in the hierarchy in Bełz voivodeship and Chełm Land in the times of the Saxon rule (1697–1763). These officials include: district bailiff, border bailiff, district notary and vice-voivodes. They were appointed by senior officials, i.e. judges, deputy judge, chamberlain and voivodes. Because of their status, the duties in these offices were performed by the representatives of the lower nobility, less frequently the middle rank nobility. A substantial part of the article contains a listing of these officials in the chronological order. The article is concluded with an alphabetical list of names.

Key words: Bełz voivodeship, Chełm Land, terrestrial officials, judges in county court, border bailiff, district bailiff, district notary, vice-voivode

PUBLICATION INFO			
			e-ISSN: 2449-8467 ISSN: 2082-6060
			
THE AUTHOR'S ADDRESS: Wiesław Bondyra, the Institute of History of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, 4A Maria Curie-Skłodowska Square, Lublin 20-031, Poland			
SOURCE OF FUNDING: Statutory Research of the Institute of History of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin			
SUBMITTED: 2019.04.05	ACCEPTED: 2020.01.14	PUBLISHED ONLINE: 2020.12.21	
WEBSITE OF THE JOURNAL: https://journals.umcs.pl/rh		EDITORIAL COMMITTEE E-mail: reshistorica@umcs.pl	

One of the major problems a researcher of Old Polish times must face has always been the lack of complete lists of state and local government officials and functionaries. A need thereof led to the initiative – still being carried out today – in developing lists of the Crown¹ and Lithuania² central and district officials, Crown and Lithuanian Tribunal deputies³, as well as crown parliamentary delegates in the 15th and 16th centuries⁴.

A similar or, perhaps, even slightly bigger effort is required to prepare extremely important lists of city officials⁵. The first of them was published before World War II by Karol Maleczyński. Research in this area was resumed in the 90s⁶, but especially in the last two decades, by Jacek Pielas⁷, Dariusz Kupisz⁸

---

¹ *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII w. Spisy*, vol. 1–10, ed. A. Gąsiorowski, Kórnik 1987–2007. When the lands of the Crown are concerned, the lists of officials from Braclaw and Masovia are the only ones that have not yet been published in this series.

² *Urzednicy Wielkiego Ksiestwa Litewskiego. Spisy*, vol. 1–4, ed. A. Rachuba, Warszawa 2003–2015. In this series, the lists of officials from the Vilnius, Trakai, Smolensk and Samogitia voivodeships have been prepared so far.

³ *Deputaci Trybunatu Głównego Wielkiego Ksiestwa Litewskiego 1582–1794. Spisy*, vol. 1–2, eds. A. Rachuba, H. Lulewicz, P. Romaniuk, Warszawa 2004–2007; *Deputaci Trybunatu Koronnego 1578–1794. Spis*, part 1–5, eds. H. Gmiterek, D. Kupisz, L. Wierzbicki, W. Bondyra, J. Ternes, Warszawa 2017.

⁴ *Posłowie ziemscy koronni 1493–1600*, ed. I. Kaniewska, Warszawa 2013. Furthermore, many individual lists in diaries and monographs of later Sejms.

⁵ K. Maleczyński, *Urzednicy grodzcy i ziemscy lwowscy w latach 1352–1783*, Lwów 1938; idem, *Urzednicy grodzcy trembowelscy 1403–1783*, 'Ziemia Czerwieńska' 1936, 2, 1, pp. 302–317.

⁶ S. Cynarski, A. Falniowska-Gradowska, *Szlachta urzednicza w mieście. Urzednicy i oficjaliści ziemscy i grodzcy sądecki od XVI do XVIII w.*, in: *Dzieje miasta Nowego Sącza*, vol. 1, ed. F. Kiryk, Kraków 1992, pp. 745–789.

⁷ J. Pielas, *W kręgu urzedników szlacheckiej prowincji. Uwagi o karierach i znaczeniu urzedników grodzkich w województwie sandomierskim w pierwszej połowie XVII w.*, in: *Cywilizacja prowincji Rzeczypospolitej szlacheckiej*, eds. A. Jankowski, A. Klonder, Bydgoszcz 2004, pp. 73–87; idem, *Kariery pisarzy grodzkich w województwie sandomierskim w pierwszej połowie XVII w.*, 'Almanach Historyczny' 2005, 7, pp. 95–117; idem, *Urzednicy grodzcy nowokorczyńscy i ich kariery w XVII w.*, in: *Dzieje biurokracji*, vol. 4, part 1, eds. A. Górak, K. Latawiec, D. Magier, Lublin–Siedlce 2011, pp. 137–151; idem, *Urzednicy grodzcy sandomierscy w pierwszej połowie XVII w.*, in: *O przeszłości. Czasy, miejsca, ludzie. Księga jubileuszowa dedykowana prof. Jadwidze Muszyńskiej*, ed. W. Kowalski, Kielce 2016, pp. 41–49.

⁸ D. Kupisz, *Urzednicy starostwa radomskiego a sejmik sandomierski w XVI–XVIII w. Uwagi dotyczące współpracy administracji starościńskiej i samorządowej w Rzeczypospolitej szlacheckiej*, in: *Z dziejów administracji w Małopolsce w XVI–XX w.*, ed. D. Kupisz, Radom 2003, pp. 9–15; idem, *Urzednicy i personel grodu radomskiego w XVI w.*, 'Prawo, Administracja, Kościół' 2003, 13, pp. 155–164; idem, *Urzednicy grodzcy radomscy w XVI–XVIII w. Stan badań i postulaty badawcze*, 'Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego' 2006, 40, pp. 7–24; idem, *Kancelaria grodzka radomska w dobie staropolskiej. Rekonesans badawczy*, in: *Notariat na ziemiach polskich w XIX–XX w. Ustawodawstwo – edukacja – piśmiennictwo*, eds. S. Piątkowski, K. Skupieński, Radom 2006, pp. 23–28.

and others⁹, as well as – to a different extent – by Robert Jop and Janusz Łosowski¹⁰.

The work of the author of these words follows the aforementioned trend as well; it contains a list of city officials from the Bełz voivodeship and the Chełm land from the Saxon times¹¹. The list below is a continuation and, at the same time, a supplement to previous research in this field, which includes lower officials, who are neither city nor proper district officials, i.e. vice-voivodes, border and district bailiffs, district regents, who performed their functions in the Saxon times.

Some problems and doubts arise when it comes to giving a collective name to these officials (and, thus, also the title of this paper). The initial idea of describing them as ‘auxiliaries’ seemed to even suit their character, though it was rejected as not very convenient. Such would probably also be the term ‘vice officials’, used by Juliusz Bardach and Antoni Gašiorowski in case of the late Middle Ages¹², or ‘lower district officials’. Ultimately, therefore, we decided to resign from all collective terms as unsatisfactory and risky, and at the Reviewer's suggestion to leave the title simply mentioning these offices. At the same time, it is difficult to refer to or rely on any appropriate models, because in principle the scientific literature on the subject does not exist, except, of course, very laconic encyclopedic, dictionary or textbook discussions¹³.

The discussed officials, or more precisely, bailiffs and regents, in fact constituted the lowest category of district officials, although they did not fit into hierarchy established by the Sejm constitution of 1611, where the last places were occupied by sword-bearers, *wojscy* and treasurers¹⁴. The

⁹ M. Roguski, *Urzednicy grodzcy i kancelaryjni liwscy w latach 1764–1795*, ‘Rocznik Kałuszyński’ 2014, 14, pp. 11–40.

¹⁰ R. Jop, *Srodowisko urzednicze kancelarii grodzkich w Chełmie, Lublinie i Krasnymstawie w drugiej polowie XVII w.*, Lublin 2003; J. Łosowski, *Kancelaria grodzka chełmska od XV do XVIII w. Studium o urzedzie, dokumentacji, jej formach i roli w zyciu społeczeństwa staropolskiego*, Lublin 2004.

¹¹ W. Bondyra, *Urzednicy grodzcy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej w czasach saskich. Spisy*, in: *Scientia nihil est quam veritas imago. Studia ofiarowane Ryszardowi Szczygłowi w siedemdziesięciolecie urodzin*, eds. A. Sochacka, P. Jusiak, Lublin 2014, pp. 888–936.

¹² J. Bardach, *Historia państwa i prawa Polski*, vol. 1, Warszawa 1966, pp. 456, 475–476; J. Bardach, B. Leśnodorski, M. Pietrzak, *Historia państwa i prawa polskiego*, Warszawa 1985, p. 102; A. Gašiorowski, *Urzednicy wielkopolscy 1385–1500. Spisy*, Poznań 1968 (Prace Komisji Historycznej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, vol. 24, no. 2).

¹³ A. Brückner, *Encyklopedia staropolska*, Warszawa 1939, vol. 1, pp. 636–637, vol. 2, pp. 172, 361; Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, Warszawa 1985, vol. 3, pp. 72–73, vol. 4, pp. 45–46, 50–51, 154; Z. Góralski, *Urzeddy i godności w dawnej Polsce*, Warszawa 1988, pp. 190–191, 209–210.

¹⁴ With an addition from 1635: *Volumina Legum. Przedruk zbioru praw staraniem xx. pijarów w Warszawie, od roku 1732 do roku 1782 wydanego* [hereinafter: VL], ed. J. Ohryzko, vol. 3, Petersburg 1860, pp. 16, 420.

statute of 1420 already requires that district bailiffs are to be elected during district court sessions [roki ziemskie], and the statute of 1496 established joint judging by the clerk and chamberlains in the absence of a judge and a deputy judges¹⁵. The constitution of 1616 introduced the obligation for bailiffs and district regents to settle in a given voivodeship¹⁶. The latter, managing the work of the district chancellery, were one by one appointed by a judge and a deputy judge¹⁷. The same applied to district bailiffs: according to the constitution of 1616, 'a judge and a deputy should provide his district bailiffs'¹⁸, although few found appointments were issued by district judges only¹⁹. Chamberlains, on the other hand, appointed and took oaths from border bailiffs (limitants) in district council, who, apart from settling down, were required to know the art of measurement and practical geometry. In the Bełz Voivodeship and the Chełm Land there was one border bailiff for each region simultaneously; however, the law allowed for two, as was the case in the Lublin Voivodeship²⁰. Vice-voivodes, appointed by voivodes for the Jewish judiciary and control of measures and weights in royal cities, would be difficult to classify as district officials, although some would be inclined to do so²¹.

Officials, appointed by judges, deputies or chamberlains, were bound to them, and properly – like city officials – they should resign when their superiors' duty was terminated by their promotion or death. Their successors could therefore appoint their new subordinates who were more closely tied to them. In practice, however, it happened rarely, and not necessarily because of newly appointed superiors' recognition of

¹⁵ VL, vol. 1, pp. 34, 119; K. Sochaniewicz, *Urzednicy województwa bełskiego do połowy XVI w.*, 'Miesięcznik Heraldyczny' 1931, 10, 1, p. 13.

¹⁶ VL, vol. 3, p. 143. This was not required of city officials.

¹⁷ P. Dąbkowski, *Kancelarie i księgi sądowe bełskie za czasów polskich*, 'Przegląd Prawa i Administracji' 1918, 43, p. 127.

¹⁸ 'sędzia i podsędek każdy swego prowidować ma'. VL, vol. 3, p. 143.

¹⁹ Appointment of Stefan Karabat by judge Franciszek Ksawery Sokół of Busk, 1710. Tsentral'nyy Derzhavnyy Istorychnyy Arkhiv Ukrainy, m. L'viv [hereinafter: CPAHL], Castrensia Buscensia Relationes [hereinafter: CBuscR] 25, pp. 1037–1038. It was different in the exile voivodeship of Chernihiv, where in 1700 Piotr Paweł Lebedowicz was appointed a district bailiff (not a border one) by the chamberlain Aleksander Felicjan Cieszkowski. Tsentral'nyy Derzhavnyy Istorychnyy Arkhiv Ukrainy, m. Kyiv [hereinafter: CPAHK], Castrensia Vlodimiriensia Relationes et Inscriptiones 145, sheet 778.

²⁰ Appointment of Michał Łukasz Trzcziński and Józef Antoni Drzewiecki by chamberlain Franciszek Jan Nowosielecki in 1744. Archiwum Państwowe w Lublinie [hereinafter: APL], Castrensia Lublinsia Relationes [hereinafter: CLubR] 294, sheets 1253v–1255.

²¹ Z. Gloger, *op. cit.*, vol. 4, p. 51.

officials' merits²². Most often the reason for this was simple: the shortage of new superiors due to the very frequent and, above all, long vacancies. As a result, it was not uncommon that the offices of bailiffs or regents were held for life in spite of the absence of their real functions, because the district or chamberlain courts did not work. In the Saxon times it happened that the vacancies concerned the entire line-up of judges, for many years too, as was the case in the Busk Land. There, the office of a district judge²³ was vacant in the years 1714–1765, of a deputy judge – in the years 1691–1765 and of a clerk – in the years 1696–1765, and therefore throughout the Saxon era. The chamberlain office was established only in 1764 by the constitution of the coronation Sejm²⁴. The situation in the lands of Bełz and Chełm was not much better. In the first of them, the office of a judge was not filled in the years 1738–1759, a position of the deputy was vacant in the years 1712–1730 and 1747–1761, in the case of a clerk – in the years 1696–1730, and a chamberlain – in the years 1713–1718 and 1735–1745. There was a vacancy for the district judge of Chełm in the years 1723–1732, for a deputy in 1703–1719, 1732–1738 and 1744–1746, for a clerk in 1723–1738 and 1755–1765, and finally for the Chełm chamberlain in 1742–1745 and 1756–1765²⁵. Of course, the result of so numerous, long vacancies in superiors' offices were large breaks in the filling of all the posts with subordinates, because there was simply no one to appoint them. The nobility, however, did not complain about this situation particularly, as they had already got used to the fact that for a long time the district and chamberlain courts had lost their importance²⁶ and functions in favor of the city courts.

The comments above do not apply to the office of vice-voivodes, as in the case of the Bełz and Ruthenian voivodes who appointed them, there were no longer vacancies, except for a two-year break in the years 1726–

---

²² E.g. the Lublin voivode, Bogusław Pszonka, who in 1685 was appointed by Karol Tarła, and then the nomination was renewed by successive voivodes Stanisław and Adam Piotr Tarłów in 1689 and 1706. APL, CLubR 121, sheets 212–212v; 192, sheet 486.

²³ The last judge from Busk before 1765 was Franciszek Ksawery Sokół, who was not included in the lists of Bełz officials. He assumed the office on July 3, 1696 and held it until his death just before November 13, 1714. CPAHL, CBusR 24, pp. 877–878 (oath), 1753; Vasył Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv, f. 91, ref. no. 335, sheets 101, 169v (as olim).

²⁴ *Urzednicy wojewodztwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV–XVIII w. Spisy* [hereinafter: U III/2], eds. H. Gmiterek, R. Szczygieł, Kórnik 1992, no. 514, 526, 550, 588.

²⁵ *Ibidem*, no. 146, 192–193, 227–228, 272, 1213–1214, 1277, 1279, 1313–1315, 1369.

²⁶ Although in 1744 Nowosielecki, the chamberlain of Lublin, argued that 'one cannot do without border bailiffs' ['sine komorników granicznych obejść się niepodobna']. APL, CLubR 294, p. 1253v.

1728, between the death of Stefan Aleksander Potocki, the Bełz voivode and the royal nomination for Stanisław Mateusz Rzewuski²⁷. Therefore, the office of the vicevoivode functioned relatively efficiently.

Persons holding city offices in Bełz and Chełm, especially of a clerk or judge, played a significant role in the local forum, they were delegated to the Sejm or sat in the Crown Tribunal. They could count on promotions, even to lower senatorial (castellan) positions²⁸. Only to an exceedingly small degree this applied to the persons who held the above-mentioned lower district and vicevoivode offices. Out of 64 recorded and identified people, only in one case – of Ignacy Komorowski – we can see a more significant, even brilliant, career, from the Chełm district bailiff through the standard-bearer up to the castellan of Chełm. At first, he owed all his promotions to his protectors Rzewuskis, but later probably to an even greater extent to the influence of his brother Adam Ignacy, the later primate²⁹. The first bailiff office was practically of no importance in his career, just like in Mateusz Świrski's case. He was a client of Waclaw Rzewuski and certainly with his support he became the vicevoivode of Chełm, nominated by August Aleksander Czartoryski, the voivode of Ruthenia, and then a city clerk of Chełm associated with his protector, who was the starost. He ended his career in the position of standard-bearer of Chełm already during the reign of Stanisław August, whose policy he actively supported in local sejmik forum³⁰.

After some time nine men from the group in question were promoted to higher city clerk or judge offices. They were: Stanisław Bartłomiej Bełzecki, Michał Bobrowski, Józef Konstancy Borzęcki, Andrzej Michał Cichowski, Paweł Gembarzewski, Józef Konstancy Kownacki, Łukasz Jerzy Lebedowicz, Michał Radecki, and Michał Wojski. The above-mentioned crisis and the partial paralysis of the district and chamberlain courts caused that, in the case of three people (Michał Bobrowski, Paweł Orłowski and Michał Wojski), holding virtually 'empty' offices of district bailiff or district regent did not interfere with their acting as real regents or clerks in the city offices. Many others (15 people), in turn, combined discussed offices with titular district offices, usually the ones placed lower in the hierarchy and from the other lands. These are: Stanisław Bartłomiej Bełzecki, deputy

²⁷ U III/2, no. 397–398.

²⁸ W. Bondyra, *Urzędnicy*, pp. 888–889; idem, *Chronologia sejmików ziemi chełmskiej 1697–1762*, 'Rocznik Chełmski' 1996, 2, pp. 341–370; *Deputaci Trybunału Koronnego 1578–1794. Spis*, part 4: 1701–1750, ed. W. Bondyra, Warszawa 2017, p. 11.

²⁹ W. Bondyra, *Reprezentacja sejmowa Rusi Czerwonej w czasach saskich*, Lublin 2005, p. 135.

³⁰ APL, *Castrensia Chelmensia Relationes* [hereinafter: CChR] 145, sheet 467v, 147, sheet 549; CLubR 283, sheets 312, 301, sheets 248v; U III/2, no. 1257, 1344, 1479, 1524, 1531; W. Bondyra, *Chronologia*, pp. 365–366.

cup-bearer of Chernihiv; Stanisław Józef Białobocki, master of pantry of Ciechanów; Józef Konstanty Borzęcki, treasurer of Zhydachiv; Andrzej Michał Cichowski, *wojski* from Podolia; Antoni Kamodziński, Andrzej Kłodnicki and Aleksander Malczewski, cup-bearers of Braclaw; Jan Karol Łaski, cup-bearer of Nowogródek; Michał Stanisław Orzęcki, master of pantry of Busk; Stanisław Jan Rosochacki, sword-bearer of Busk; Franciszek Szymanowki, master of pantry of Dobrzyn; Jerzy Wężyk Widawski, cup-bearer of Chernihiv; Jakub Michał Wierzbicki, *wojski* of Busk; Mikołaj Zaleski, *wojski* of Sieradz; and Michał Andrzej Zawadzki, *wojski* of Krasnostaw. It is significant that in the case of as many as 32 people, they did not hold any offices other than those discussed, i.e. border and district bailiff, district regent or vicevoivode. Probably it resulted from their lower status, and maybe even more from the lack of sufficient support and protection from their principals, which was after all necessary when applying for any promotions. Of course, it cannot be completely ruled out that not all of them – especially those representing the slightly poorer nobility – had high ambitions and cared much for promotion, being merely content with financial profits due to their lower positions.

The list of vice-voivodes, bailiffs, and regents in the lands of Bełż, Busk and Chełm below is modeled on the published series of lists of district officials and has a similar layout. It therefore consists of two parts. The main one – it lists men holding functions according to the chronology, in the alphabetical arrangement of lands and offices. The secondary one is an alphabetical index of these people, taking into account their career as the officials. Of course, we are aware that, like any list of officials or functionaries from the Old Polish times, this one is also incomplete. The shortcomings may not be related to omission of certain people, but to the time of holding the office, and especially to its commencement, as the entries about nominations and oaths in city books are very rare. It is also necessary to emphasize the almost complete absence of one of the potentially most important source documents, i.e. Bełż and Chełm chamberlains and district registers from the Saxon times³¹. Therefore, relying on basically quite random information is an ‘never-ending history’ of continuous additions, often even only several months before or after predetermined dates.

* * *

---

³¹ From that period only two district registers (1733–1734) are kept in the Lviv archives (f. 2, description 1, ref. no. 74, 75), while in the Lublin Archives there are two decree books of Chełm from years 1700–1777, regrettably fragmentary and of little use (f. 2, Verdicts, ref. no. 38, 39). In the National Historical Archives of Belarus in Minsk (f. 1790, description 1, ref. no. 10) there are seven Chełm district registers, but only until 1592.

Lower officials of the Bełsk Voivodeship and the Chełm Land. List

LIST OF ABBREVIATIONS

1. Literature, sources, institutions.

- AAL ACL – Archiwum Archidiecezjalne w Lublinie, Acta Consistorii Lublinensis
- AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych
- AGZ – *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. bernardyńskiego we Lwowie*, vol. 1–25, Lwów 1868–1935.
- APL – Archiwum Państwowe w Lublinie
- BCzart. – Muzeum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Książąt Czartoryskich
- BN – Biblioteka Narodowa w Warszawie
- Bon. – A. Boniecki, *Herbarz polski*, vol. I–XVI, Warszawa 1899–1913.
- BOssol. – Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
- CBelR – Castrensia Belzensia Relationes at CPAHL
- CBuscR – Castrensia Buscensia Relationes at CPAHL
- CChR – Castrensia Chelmensia Relationes at APL
- CCrasnR – Castrensia Crasnostaviensia Relationes at APL
- CGrabR – Castrensia Grabovecensia Relationes at APL
- CHorR – Castrensia Horodlensia Relationes at APL
- CLubR – Castrensia Lublinensia Relationes at APL
- CPAHL – Tsentral’nyy Derzhavnyy Istorychnyy Arkhiv Ukrayiny, m. L’viv
- CPAHK – Tsentral’nyy Derzhavnyy Istorychnyy Arkhiv Ukrayiny, m. Kyiv
- CVlodR – Castrensia Vlodimiriensia Relationes et Inscriptiones at CPAHK
- Dąbk.Bełz – P. Dąbkowski, *Kancelarie i księgi sądowe bełskie za czasów polskich*, ‘Przegląd Prawa i Administracji’ 1918, 43, pp. 97–142.
- Dąbk.Busc – P. Dąbkowski, *Z przeszłości ksiąg grodzkich i ziemskich buskich*, ‘Kwartalnik Historyczny’ 1915, 29, pp. 1–16.
- Gmiterek.Materiały – *Materiały źródłowe do dziejów żydów w księgach grodzkich lubelskich z doby panowania Augusta II Sasa 1697–1733*, ed. H. Gmiterek, Lublin 2001.
- Jop – R. Jop, *Środowisko urzędnicze kancelarii grodzkich w Chełmie, Lublinie i Krasnymstawie w drugiej połowie XVII w.*, Lublin 2003.

- LBN – L'vivs'ka Natsional'na Naukova Biblioteka Ukrainy imeni V. Stefanyka
- NHAB – Natsyyanal'ny Histarychny Arkhiw Byelarusi, fond 1740, description 1 (The City Book of Horodło from 1698)
- Nies. – K. Niesiecki, *Herbarz polski*, vol. I–X, publ. J. N. Bobrowicz, Leipzig 1839–45.
- Sig. – Księgi Sigillat Metryki Koronnej w AGAD
- Sozański – A. Sozański, *Imienne spisy osób duchownych, świeckich i wojskowych, które w pierwszych ośmiu latach panowania króla Stanisława Poniatowskiego od 1764–1772 r. w rządzie lub przy administracji Rzeczypospolitej udział brały*, Kraków 1866.
- TBel. – Terrestria Belzensia at CPAHL
- TChR – Terrestria Chelmensia Relationes at APL
- TKL – Trybunał Koronny Lubelski at APL
- U – *Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*.
- Uruski – S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, vol. I–XV, Warszawa 1904–31.
- VL – *Volumina Legum. Przedruk zbioru praw staraniem xx. pijarów w Warszawie, od roku 1732 do roku 1782 wydanego*, ed. J. Ohryzko, Petersburg 1859–60.

2. Offices and other abbreviations and symbols.

Offices

- burg. – burgrabia [burgrave]
- chor. – chorąży [standard-bearer]
- cz. – cześnik [cupbearer]
- klan – kasztelan [castellan]
- kom. – komornik [bailiff]
- łow. – łowczy [master of the hunt]
- miecz. – miecznik [sword-bearer]
- pcz. – podczaszy [deputy cupbearer]
- pis. – pisarz [clerk]
- pkom. – podkomorzy [chamberlain]
- psęd. – podsędek [deputy judge]
- psta – podstarości [vice-starost]
- pstol. – podstoli [deputy master of pantry]
- pwda – podwojewodzi [vice-voivode]
- reg. – regent [regent]
- sęd. – sędzia [judge]
- skar. – skarbnik [treasurer]
- stol. – stolnik [master of pantry]

subd. – subdelegat [subdelegate]
wger. – wicesgerent [vicesgerent]

TOPOGRAPHIC TERMS

beł. – bełski
biel. – bielski
bracł. – braćławski
bus. – buski
cheł. – chełmski
ciech. – ciechanowski
czernih. – czernihowski
dobrz. – dobrzyński
droh. – drohicki (drohiczyński)
grab. – grabowiecki
hor. – horodelski
kołom. – kołomyjski
krasn. – krasnostawski
lbcz. – lubaczowski
lub. – lubelski
lw. – lwowski
łuk. – łukowski
ostrzesz. – ostrzeszowski
podol. – podolski
sier. – sieradzki
tremb. – trembowelski
urzęd. – urzędowski
winn. – winnicki
żyd. – żydaczowski

OTHER ABBREVIATIONS AND SYMBOLS

a.– ante [before]
f. – fond
gr. – grodzki
gran. – graniczny [border]
h. – herb [coat of arms]
mn. – mniejszy [minor]
N – nominacja [nomination]

- op. – opis (opys) [description]
 P – przysięga [oath]
 w. – większy [major]
 z. – ziemski [district]
 † – śmierć, zmarły [death, deceased]

BEŁŻ – BORDER BAILIFF [KOMORNIK GRANICZNY]

- 1 Stanisław Rudnicki from Rudniki in Łasków
 27 VII 1696 (CBelR 289, p. 736)
- 2 Kazimierz Wierzbicki from Nedeżów
 16 II 1714 (CBelR 304, p. 194)
 24 I 1735 (CBelR 594, p. 119), † around 1738
 After Wierzbicki the post was probably vacant for several years due to the vacancy in the Bełż chamberlain office in the years 1735–1746 (U III/2, no. 193).
- 3 Andrzej Olszewski, stolnikowicz czernihowski
 1747 (LBN Zb. Czołow. 420/III, sheet 1)
 15 V 1750 (CBelR 594, p. 334)
 1767 (LBN Zb. Czołow. 378/III, sheet 85)
- 4 Jakub Michał Wierzbicki from Nedeżów, *wojski* of bus. 1761
 11 IX 1759 (CBelR 594, p. 634)
 2 VI 1771 (BN 5569, vol. IV, p. 275)
- 5 Maciej Aleksander Lipski from Lipie in Bełżec
 11 IX 1759 (CBelR 594, p. 634)
 1766 (U III/2, no. 421), after *wojski* w. beł. 1766 i kom. z. beł. 1774
- 6 Paweł Jan Wydźga from Łykoszyn, reg. gr. grab.
 27 V 1767 (CBelR 25, p. 905)
 7 IX 1775 (APL, TKL 1546, pp. 325–326)

BEŁŻ – DISTRICT BAILIFF [KOMORNIK ZIEMSKI]

- 7 Michał Wojski from Wojska na Hrebenne, pis. gr. hor.
 1696 (CBelR 289, p. 724)
 1698 (NHAB CHorR 10, p. 582), potem psta hor., † 1722/23

- 8 Paweł Jemiołowski from Jemiłów in Szlatyn
1723 (CCrasnR 42, sheet 195)
1731 olim (CBelR 318, p. 72)
- 9 Jan *Pierzchała* Piasecki in Piaski
IX 1729 (CGrabR 116, p. 623)
Probably district bailiffs were not appointed afterwards, because the office of distr. judge of Bełz was vacant in the years 1738 – 1759, of deputy judge in the years 1712–1730 and 1747 – 1761, of clerk from 1696–1730 (U III/2, no. 228, 272). Still at the Bełz sejmik on September 30, 1760 the nobility considered the office vacant (CBelR 594, p. 685).
- 10 Jan Józef Tchorzewski of Tchorzewo, miecznikowicz łomżyński
13 IX 1759 (CBelR 594, p. 638)
10 IX 1765 (CBelR 594, p. 1004)
- 11 Maciej Świeżawski from Świeżawy and Dylewo, later cz. buski 1771
25 VI 1763 (APL TKL 1546, p. 258)
1769 (CPAHL, f. 837, op. 1, ref. no. 178, k. 22)
- 12 Paweł Gembarzewski from Gębarzewo, psta bus. 1772
6 II 1764 (CBelR 594, p. 802), later psta bus. 1767
- 13 Jerzy *Wężyk* Widawski, cz. czernih.
3 II 1766 (CBelR 594, p. 1011)
2 VI 1771 (BN 5569, vol. IV, p. 275)

BEŁZ – VICE-VOIVODES [PODWOJEWODZI]

- 14 Stanisław Bartłomiej Bełzecki (Bełzecki) from Bełzec in Delatyn, pcz. czernih.
27 July 1696 (CBelR 289, p. 736), after Hieronim Jan Dreling 1692, later pis. gr. beł.
- 15 Łukasz Jerzy Lebedowicz
16 XII 1698 (CBelR 291, pp. 28–29)
4 XII 1699 (CBelR 291, p. 1265), later reg. gr. beł. 1701
- 16 Aleksander Malczewski from Sitno, cz. bract. 1700
9 VII 1700 (CBelR 292, p. 685)

- 17 Stanisław Jan Rosochacki from Rosochate in Waniów, miecz. bus. 1697,
previously psta
beł. 1690–1701
23 VI 1713 (CBelR 303, p. 1462). † 1713
- 18 Antoni *Grzymać* Kamodziński from Kamodzienice in Wakijów, cz.
bract. 1725–1747
1725 (Bon. IX, p. 218)
- 19 Jan Karol Łaski from Łazy in Kutkorz, cz. now. 1733
1733 (Bon. XV, p. 198)
4 IX 1744 (U III/2, no. 997), later pwda lw. 1747 i pcz. podol. 1752, † 1754
In the laudum of Chełm from September 13, 1741 (B.Czart. 590, p. 87),
Franciszek Mogilnicki was mistakenly mentioned as the vice-vo-
ivode of Bełż, while in fact he was the vice-voivode of Bielsk.
- 20 Michał Stanisław Zagłoba Orzęcki, stol. bus. 1722
13 IX 1740 (CBelR 594, p. 214)
9 V 1750 olim (U III/2, no. 638)
- 21 Franciszek Antoni Ciesielski in Dołhobyczów, łowczyc sieradzki
1751 (LBN Zb. Czołow. 535/III, sheet 4)
26 VIII 1758 (CLubR 349, sheet 605)
1769 (LBN Zb. Czołow. 535/III, sheet 4v; Bon. III, p. 200)
Józef Tomaszewski was mentioned as the vice-voivode on October 1,
1759 (CBelR 594, p. 638).

BEŁŻ – DISTRICT REGENT [REGENT ZIEMSKI]

- 22 Paweł Orłowski, also regent gr. horodelski
15 IV 1697 (TBel 73, p. 626). † after 1706
- 23 Kazimierz Diakowski (Dyakowski), previously wger. krasn. 1694–1697
27 VI 1697 (VL, vol. V, p. 457)
1699 olim (CChR 10, sheet 78 – register of things after his death)
Bon. (V, p. 124) incorrectly mentions him as regent gr. bełski.
- 24 Mikołaj Zaleski, miecz. sier., previously wger. grab. 1693
7 I 1704 (CBelR 296, p. 12)
9 IX 1714 (LBN f. 91, ref. no. 335, sheets 160v, 163)

- 1721 olim (CHorR 43, p. 1100)
 1740 olim (CHorR 47, pp. 76–79 – register of things after his death)
 In the following years, the regent was probably not appointed due to the
 vacancy of the district offices of Bełz – a deputy judge in the years
 1712–1730, and pis. z. from 1696–1730 (U III/2, no. 146, 227).
- 25 Stanisław Józef Białobocki from Białoboki, stol. ciech. 1750
 P 2 I 1733 (TBel. 74, pp. 1–3)
 16 IX 1755 (CBelR 594, p. 453)
 11 IX 1759 olim (CBelR 594, p. 637)
- 26 Michał Radecki from Kruków, stolnikowicz buski
 13 IX 1762 (CBelR 594, p. 769)
 12 IX 1763 (CBelR 594, p. 787), later pis. gr. hor. 1764, † 1778–1783
- 27 Marcin Józef (Jan?) Prek in Przemysłów
 1765 (Dąbk.Bełz, p. 134)
 15 IX 1766 (CBelR 24, p. 1423)
 1768 (Dąbk.Bełz, p. 134)

BUSK – DISTRICT BAILIFF [KOMORNIK ZIEMSKI]

At that time, there was no border bailiff in the Busk region of the Bełz voivodeship, because the Busko chamberlain office was established only by the constitution of the coronation Sejm in 1764. (VL, vol. VII, p. 160; U III/2, p. 88). Stefan Horoch became the border bailiff then, and after his promotion in 1771 to the ct. clerk. of Busk Stanisław Kossecki was appointed his successor (CChR 70, sheets 297, 662; Bon. XI, p. 323).

- 28 Józef Biesiadowski (Biesiadecki)
 1680 (Bon. I, p. 259)
 1698 (NHAB 10, pp. 513, 631)
- 29 Melchior Zaleski
 27 VII 1696 (AGZ XXII, p. 283)
- 30 Andrzej Michał Cichowski from Cichów in Gródek, *wojski* podol. 1701
 4 IX 1696 (CBuscR 24, p. 909)
 17 IV 1703 (AAL AKL, Rep. 60 A XXVII, sheets 391–391v), later reg. gr.
 krasn.

- 31 Adam Antoni Jagiełłowicz
27 VII 1697 (CBuscR 24, p. 976)
16 XII 1702 (CBelR 294, p. 1069)
- 32 Świechowski, Aleksander
27 VI 1697 (VL, V, p. 438)
- 33 Jan Wojciech Stefan Karabat, previously wger. hor. 1679
N 31 III 1710 (CBuscR 25, pp. 1037–1038)
29 XI 1711 (CPAHK, f. 49, op. 1, ref. no. 2951, sheet 30)
After Karabat there was a long break in appointing bailiffs because all the offices in Busk territory were vacant – the office of judge in 1714–1765, deputy judge’s office 1691–1765 and clerk’s office in the years 1696–1765 (U III/2, no. 514, 550, 588). That is why the first mention of the Rzeszotarski (noted below) may be questionable.
- 34 Mikołaj Rzeszotarski from Rzeszotary
1757 (CBuscR 36, pp. 67–68)
23 VII 1772 (BN 5569, vol. III, p. 173). † after 1782
- 35 Józef Aleksander Dąbski (Dąbski) from Stanin, miecznikowicz buski
1765 (Bon. III, p. 181)

CHEŁM – BORDER BAILIFF [KOMORNIK GRANICZNY]

- 36 Franciszek Zawadzki
6 IV 1694 (CBuscR 24, p. 515)
- 37 Wojciech Antoni Górecki in Andrzejów and Orzechów
1702 (CChR 12, sheet 280)
22 V 1738 (CLubR 268, sheet 243). † 1738
- 38 Andrzej Kłodnicki from Bzite, cz. bract. 1736
P 1739 (CChR 137, sheet 334)
15 I 1749 (CLubR 307, sheet 87)
- 39 Jan Kanty Kicer
18 XII 1749 (CLubR 307, sheet 2248)
16 I 1758 (CBuscR 36, p. 627)

- 40 Józef Kownacki from Kownaty
18 I 1754 (BOssol. 6612/II, p. 278), later miecz. ośw. 1786, † after 1790
- 41 Arnolf Witosławski from Witosławice
24 IV 1755 (CLubR 332, sheet 721v)
20 VI 1757 (CLubR 340, sheet 1398v)
17 XII 1757 olim (CLubR 341, sheet 1532v)
Witosławski's successor was appointed after a break of several years
due to vacancy of the office of the chamberlain of Chełm in 1756–
1764 (U III/2, no. 1279).
- 42 Tadeusz Dydyński from Dydnia in Surhów
1764 (CCrasnR 8, sheet 252v)
1785 (Bon. V, p. 133)

CHEŁM – DISTRICT BAILIFF [KOMORNIK ZIEMSKI]

- 43 Józef Konstanty (Florian) Borzęcki from Kosarzewo, skar. żyd. 1698
1684 (CCrasnR 11, sheets 20, 142)
5 IX 1698 (Gmiterek.Materiały, no. 83), later pis. gr. krasn. 1699
- 44 Daniel Węgleński in Brzeźno
1699 (CChR 10, sheets 48v–49)
1705 (CChR 15, sheet 333)
- 45 Stanisław Jan Węgleński
3 IX 1700 (TKL 1484, p. 23)
1703 (CChR 13, sheet 172)
- 46 Aleksander Michał Żyrzyński from Żyrzyn in Chojna
1704 (CChR 14, sheet 243)
1705 (CChR 15, sheet 315)
1708 olim (CChR 16, sheets 464–469 – division of goods after his death)
- 47 Mikołaj Kossowski from Kossów
9 VIII 1712 (LBN f. 91, ref. no. 334, sheet 590)
21 V 1742 (CLubR 286, sheet 247)
- 48 Stanisław Niedabyłski (Niedobyłski) from Niedabył in Chojna
8 II 1715 (CChR 120, sheet 86). † 1716/17

- 49 Aleksander Niewiadomski from Niewiadoma in Wiśniów
1718 (CCrasnR 36, sheet 660)
1724 (CChR 30, sheet 24)
1725 olim (CCrasnR 43, sheets 505v–506v – register of things after his death)
- 50 Ignacy Komorowski from Komorów in Święcica and Olchowiec, miecz. bract. 1731
1731 (CChR 131, sheets 467v, 578v)
- 51 Wojciech Znamierowski in Chojna
1731 (TChR 30, sheet 231)
14 VI 1751 (CLubR 314, sheet 1156v)
1765 olim (CChR 181, sheet 200v)
- 52 Józef Władysław Jakubowski from Jakubowice in Pławanice
12 IV 1738 (CLubR 268, sheet 338)
14 VI 1751 (CLubR 314, sheet 1156v)
- 53 Tomasz Jasieński from Jasionka in Wereszczyn
18 IX 1752 (CLubR 323, sheet 502v)
17 V 1775 (CChR 78, sheet 159)
- 54 Michał Bobrowski on Bobrowe, reg. gr. tremb. 1757, previously reg. gr. cheł. 1750
13 IX 1756 (CChR 154, sheet 475v)
15 VII 1760 (CLubR 358, sheet 22v), later pis. gr. tremb. 1762, † after 1774

CHEŁM – VICE-VOIVODES [PODWOJEWODZI]

- 55 Jan Paleniewski
1694 (CCrasnR 19, sheet 671)
- 56 Franciszek Szymanowski, stol. dobrz. 1710–1728
N 18 IV 1710 (CChR 116, sheet 739)
23 XI 1720 (CChR 124, sheet 34)
Probably the same Franciszek Szymanowski on August 27, 1727 was mentioned without a title as the commissioner of hetman Stanisław Mateusz Rzewuski's estates in Olesko region (CBuscR 28, p. 573).

- 57 Łukasz *Siła* Nowicki from Nowice
1721 (CChR 26, sheet 164)
1732 (CChR 35, sheet 676)
- 58 Piotr Bobrowski in Bobrowe
1732 (CBuscR 30, p. 147, 206)
In 1735, the office of vice-voivode of Chełm remained vacant (CBeIR 594, p. 130 – mentioned on February 13, 1735).
- 59 Mateusz Świrski from Romanów and Świrz, reg. gr. cheł. 1747
N 26 VII 1737 (CChR 135, sheet 459v)
7 IV 1747 (CLubR 301, sheet 248v), later pis. gr. cheł. 1748
- 60 Łukasz *Siła* Nowicki
17 IX 1749 (CPAHK, CVlodR 168, sheet 617)
Listed with his title as alive. This would be confirmed in a will of his brother Jan Antoni, cz. cheł., from May 19, 1750, although he is mentioned without office there (CLubR 311, sheets 681, 684).
- 61 Feliks Stanisław *Siła* Nowicki, łow. cheł. 1761
N 1760 (CCrasnR 66, sheets 44–44v)
23 V 1760 (Sig. 29, p. 215), † 1798
- 62 Jakub Moszyński in Chojna
N 19 V 1761 (CChR 160, sheets 387v–380)
1769 (Sozański, p. 25, tabl. 5)

CHEŁM – DISTRICT REGENT [REGENT ZIEMSKI]

- 63 Florian Bliziński on Rowno and Lejno
1717 (CChR 121, sheet 516)
10 XII 1738 (CChR 136, sheet 627), later wojski Winn. 1740, † 1744/1747
- 64 Michał Andrzej *Junosza* Zawadzki from Podosia, wojski krasn. 1738
22 VIII 1740 (CChR 138, sheet 404v)
15 IX 1744 (CChR 141, sheet 653v). † 1750
- 65 Michał Bobrowski on Bobrowe
15 IX 1750 (CChR 147, sheet 545v)
13 IX 1756 (CChR 154, sheet 475v), later kom. z. cheł. 1757

Bobrowski's successor was probably appointed only in 1765, because earlier (from 1756), the office of the clerk of Chełm was vacant.

ALPHABETICAL LIST OF INDIVIDUALS

- Bełżecki (Bełżecki) Stanisław Bartłomiej h. Jastrzębiec (Bon. I, p. 159), pcz. czernih. 1676–97, pwda beł. (1696) 14, pis. gr. beł. 1699
- Białobocki (Białobłocki) Stanisław Józef h. Lubicz? (Bon. I, p. 184), reg. z. beł. (1733–54) 25, stol. ciech. 1750
- Biesiadowski (Biesiadecki) Józef h. Jelita (Bon. I, pp. 259–260), kom. z. bus. (1680–98) 28
- Bliziński Florian h. Korczak (Bon. I, p. 277), reg. z. cheł. (1717–38) 63, woj-ski winn. 1740, † 1744/47
- Bobrowski h.? (Bon. I, p. 313): Michał, reg. z. cheł. (1750–56) 65, kom. z. cheł. (1756–60) 54, reg. gr. tremb. 1757–58, pis. gr. tremb. 1762, sęd. gr. tremb. 1767–74 – Piotr, pwda cheł. (1732) 58
- Borzęcki Józef Konstanty (Florian) h. Półkozic (Bon. II, pp. 66–68), kom. z. cheł. (1684–98) 43, skar. żyd. 1698, pis. gr. krasn. 1699–1712, † after 1715
- Cichowski Andrzej Michał h. Wąż (Bon. III, pp. 148–149), kom. z. bus. (1696–1703) 30, wojski podol. 1701–31, kom. z. podol. 1712, reg. gr. krasn. 1712–15, psta krasn. 1714–29, † 1732
- Ciesielski Franciszek Antoni h. Jastrzębiec (Bon. III, pp. 198–201), pwda beł. (1751–69) 21
- Dąbski (Dąbski) Józef Aleksander h. Godziemba (Bon. IV, pp. 157–181), kom. z. bus. (1765) 35
- Diakowski (Dyakowski) Kazimierz h. własnego (Bon. V, pp. 123–124), wger. krasn. 1694–97, reg. z. beł. (1697) 23
- Dreling Hieronim Jan h. Korczak (Bon. V, p. 14), pwda beł. (1692) 14
- Dydyński Tadeusz h. Gozdawa (Bon. V, pp. 130–136), kom. gran. cheł. (1764–85) 42
- Gembarzewski Paweł h. Abdank? (Bon. VI, pp. 22–23), an alleged miecz. ostrzesz., kom. z. beł. (1764) 12, psta bus. 1767, † 1796
- Górecki Wojciech Antoni h. Dołęga (Bon. VI, pp. 241–242), kom. gran. cheł. (1702–38) 37, † 1738
- Jagiełłowicz (Jagiełowicz) Adam Antoni h. Łabędź (Bon. VIII, p. 143), kom. z. bus. (1697–1702) 31
- Jakubowski Józef Władysław h. Topór (Bon. VIII, p. 162), kom. z. cheł. (1738–51) 52
- Jasiński (Jasiński) Tomasz h. Rawicz (Bon. VIII, pp. 296–297), kom. z. cheł. (1752–75) 53

- Jemiołowski Paweł h. Poraj (Bon. IX, p. 19), kom. z. beł. (1723) 8, † a. 1731
Kamodziński (Komodziński) Antoni h. Grzymała (Bon. IX, p. 218), cz. bract. 1725–47, pwda beł. (1725) 18
Karabat Jan Wojciech Stefan h.? (Bon. IX, p. 232), wger. hor. 1679–84, wger. bus. 1691, pis. sędziego gen. wojskowego 1709, kom. z. bus. (1710–11) 33
Kicer (Kycer) Jan Kanty h. of his own (Bon. XIII, p. 315), kom. gran. cheł. (1749–58) 39
Kłodnicki Andrzej h. Łada (Bon. X, p. 163), cz. bract. 1736, kom. gran. cheł. (1739–49) 38
Komorowski Ignacy h. Korczak (Bon. XI, pp. 9–24), kom. z. cheł. (1731) 50, miecz. bract. 1731, skar. cheł. 1738, miecz. cheł. 1746, chor. cheł. 1750, pkom. cheł. 1750, klan cheł. 1756, † 1760
Kossowski Mikołaj h.?, kom. z. cheł. (1712–42) 47
Kownacki Józef Konstanty h. Ślepowron (Bon. XII, p. 36), kom. gran. cheł. (1754) 40, sęd. gr. lw. 1759–64, skar. urząd. 1760, wojski mn. urząd. 1766, miecz. urząd. 1771, † 1771
Lebedowicz (Lebiedowicz) Łukasz Jerzy h. Szeliga (Bon. XIV, p. 49), pwda beł. (1699–1700) 15, reg. gr. beł. 1701–12, wger. beł. 1704–06, burg. beł. 1704–31, pis. gr. beł. 1712–20, † ok. 1731
Lipski Maciej Aleksander h. Grabie (Bon. XIV, pp. 324–331), wger. bus. 1758, kom. gran. beł. (1760–66) 5, wojski w. beł. 1766, kom. z. beł. 1774
Łaski Jan Karol h. Korab (Bon. XV, p. 198), cz. now. 1733, pwda beł. (1733–44) 19, łow. kołom. 1744, pwda lw. 1747–53, łow. tremb. 1750, pcz. podol. 1752, † 1754
Malczewski (Malczowski) Aleksander h. Tarnawa (Nies. VI, p. 326), cz. bract., pwda beł. (1700) 16
Moszyński (Moszeński) Jakub h. Nałęcz (Nies. VI, pp. 486–488), pwda cheł. (1761–69) 62
Niedabyłski (Niedobylski) Stanisław h. Bończa (Nies. VI, p. 539), kom. z. cheł. (1715) 48, † 1716/17
Niewiadomski Aleksander h. Prus I (Nies. VI, p. 561), kom. z. cheł. (1718–24) 49, † 1725
Nowicki *Sita* h. własnego (Nies. VI, p. 580): Feliks Stanisław, pwda cheł. (1760) 61, łow. cheł. 1761, pcz. krasn. 1790, † 1798
- Łukasz, pwda cheł. (1721–32, 1749) 57, 60
Olszewski Andrzej h. Ślepowron (Nies. VII, pp. 92–98), kom. gran. beł. (1747–67) 3, stol. czernih. 1767
Orłowski Paweł h.? (Nies. VII, pp. 129–130), reg. gr. hor. 1679–1706, reg. z. beł. (1697) 22
Orzęcki *Zagłoba* Michał Stanisław h. Pobóg (Nies. VII, p. 138), łow. bus. 1714, stol. bus. 1722, pwda beł. (1740) 20

- Paleniewski (Paliniewski) Jan h.? (Uruski XIII, p. 183), pwda cheł. (1694) 55
- Piasecki *Pierzchała* Jan h. Gozdawa? (Nies. VII, p. 278), kom. z. beł. (1729) 9
- Prek (Preck) Marcin Józef h. Borck (Nies. VII, p. 498), reg. z. beł. (1766) 27
- Radecki Michał h. Godziemba (Nies. VIII, pp. 10–11), reg. z. beł. (1762–63) 26, pis. gr. hor. 1764, psta bus. 1768–69, pstol. grab. 1769, † 1778/83
- Rosochacki Stanisław Jan h. Prus III (Nies. VIII, p. 143), pis. gr. tremb. 1686, pcz. droh. 1687, psta beł. 1690–1701, miecz. bus. 1697, pwda beł. (1713) 17, † 1713
- Rudnicki Stanisław h. Lubicz (Nies. VIII, pp. 179–180), kom. gran. beł. (1696) 1
- Rzeszotarski Mikołaj h. Junosza (Nies. VIII, pp. 217–218), kom. z. bus. (1757–72) 34, † after 1782
- Szymanowski Franciszek h. Ślepowron (Nies. VIII, pp. 644–645), pwda cheł. (1710–20) 56, stol. dobrz. 1720–28
- Świechowski Aleksander h. Sulima (Nies. VIII, p. 573), kom. z. bus. (1697) 32
- Świeżawski Maciej (Mateusz) h. Paprzyca (Nies. VIII, p. 588), kom. z. beł. (1763–69) 11, cz. bus. 1771, † po 1799
- Świrski Mateusz h. Szaława (Nies. VIII, pp. 584–587), pwda cheł. (1737–47) 59, reg. gr. cheł. 1747, pis. gr. cheł. 1748–58, cz. krasn. 1752, pstol. cheł. 1770, pcz. cheł. 1771, stol. cheł. 1775, chor. krasn. 1778, psta krasn. 1784
- Tchórzewski Jan Józef h. Rogala (Nies. IX, p. 55), kom. z. beł. (1759–64) 10
- Tomaszewski h. Bończa (Nies. IX, pp. 81–82), rzekomy kom. gran. beł. (1759) 21
- Węgleński (Węgliński) h. Godziemba (Nies. IX, pp. 264–265): Daniel, kom. z. cheł. (1699–1705) 44
- Stanisław Jan, kom. z. cheł. (1700–03) 45
- Widawski *Wężyk* Jerzy h. Wąż (Nies. IX, pp. 288–289), cz. czernih. 1763–71, kom. z. beł. (1766–71) 13
- Wierzbicki h. Nieczuja (Nies. IX, p. 313): Jakub Michał, kom. gran. beł. (1759–71) 4, wojski bus. 1761, † po 1773
- Kazimierz, kom. gran. Beł. (1714–35) 2, † circa 1738
- Witosławski Arnolf h. Nieczuja (Nies. IX, pp. 366–367), kom. gran. cheł. (1755–57) 41, † 1757
- Wojski (Woyski) Michał h. Wieniawa (Nies. IX, p. 441), pis. gr. hor. 1693–98, kom. z. beł. (1696–96) 7, psta hor. 1703–22, † 1722/23
- Wydźga (Wyźga) Paweł Jan h. Jastrzębiec (Nies. X, p. 482) reg. gr. grab. 1767, kom. gran. beł. (1767–75) 6
- Zaleski h. Jelita lub Prus I? (Nies. X, p. 47): Melchior, kom. z. bus. (1696) 29
- Mikołaj, wger. grab. 1693–1701, reg. z. beł. (1703–14) 24, miecz. sier., † a. 1721
- Zawadzki Michał Andrzej h. Junosza (Nies. X, p. 100), reg. gr. bus. 1732–44, pcz. czernih. 1733, wojski krasn. 1738, reg. z. cheł. (1740–44) 64, † 1750

- Zawadzki Franciszek h.?, kom. gran. cheł. (1694) 36
 Znamierowski (Znamirowski) Wojciech h. Rawicz (Nies. X, p. 181), kom.
 z. cheł. (1731–51) 51, † circa 1765
 Żyrzyński Aleksander Michał (Mikołaj?) h. Janina (Nies. X, p. 160), kom. z.
 cheł. (1704–05) 46, † a. 1708

(translated by LINGUA LAB)

REFERENCES

Manuscript sources

- Archiwum Archidiecezjalne w Lublinie:
 Acta Consistorii Lublinensis, ref. no. Rep. 60 A XXVII.
 Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie:
 Księgi Sigillat Metryki Koronnej (f. 4), ref. no. 29.
 Archiwum Państwowe w Lublinie:
 Castrensia Chelmensia Relationes (f. 9), ref. no. 10, 12–16, 26, 30, 35, 116, 120, 121, 124, 131,
 135–137, 141, 145, 147, 153, 154, 160, 165, 181.
 Castrensia Crasnostaviensia Relationes (f. 12), ref. no. 8, 11, 19, 36, 42, 43, 66.
 Castrensia Grabovecensia Relationes (f. 10), ref. no. 116.
 Castrensia Horodlensia Relationes (f. 11), ref. no. 43, 47.
 Castrensia Lublinsia Relationes (f. 8), ref. no. 268, 283, 286, 294, 301, 307, 314, 323, 332,
 340, 341, 349, 358.
 Terrestria Chelmensia Relationes (f. 2), ref. no. 30.
 Trybunał Koronny Lubelski (f. 16), ref. no. 1484, 1546.
 Biblioteka Narodowa w Warszawie:
 ref. no. 5569, vol. III–IV.
 Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu:
 ref. no. 6612/II.
 Tsentral'nyy Derzhavnyy Istorychnyy Arkhiv Ukrainy, m. Kyiv:
 Akta Potockich (f. 49, description 1), ref. no. 2951.
 Castrensia Vlodimiriensia Relationes et Inscriptiones (f. 28), ref. no. 145, 168.
 Tsentral'nyy Derzhavnyy Istorychnyy Arkhiv Ukrainy, m. L'viv:
 Castrensia Belzensia Relationes (f. 1, description 1), ref. no. 24, 25, 289, 291, 292, 294, 296,
 303, 304, 318, 594.
 Castrensia Buscensia Relationes (f. 3, description 1), ref. no. 24, 25, 29, 30, 36.
 Terrestria Belzensia (f. 2), ref. no. 73, 74.
 Zbiory A. Świeżawskiego (f. 837), ref. no. 178.
 L'vivs'ka Natsional'na Naukova Biblioteka Ukrainy imeni V. Stefanyka:
 Archiwum Luba-Radzimińskich (f. 91, description 1), ref. no. 334, 335.
 Zbiór A. Czołowskiego (f. 141), ref. no. 378/III, 420/III, 535/III.
 Muzeum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Książąt Czartoryskich:
 ref. no. 590.
 Natsyyanal'ny Histarychnyy Arkhiw Byelarusi:
 Castrensia Horodlensia Relationes (f. 1740), ref. no. 10.
 Terrestria Chelmensia (f. 1790), ref. no. 10.

Printed sources

- Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. bernardyńskiego we Lwowie, vol. 22, Lwów 1914.
- Materiały źródłowe do dziejów żydów w księgach grodzkich lubelskich z doby panowania Augusta II Sasa 1697–1733, ed. H. Gmiterek, Lublin 2001.
- Volumina Legum. Przedruk zbioru praw staraniem xx. pijarów w Warszawie, od roku 1732 do roku 1782 wydane, ed. J. Ohryzko, vol. 1, 3, 5, 6, Petersburg 1859–1860.

Studies

- Bardach J., *Historia państwa i prawa Polski*, vol. 1, Warszawa 1966.
- Bondyra W., *Chronologia sejmików ziemi chełmskiej 1697–1762*, 'Rocznik Chełmski' 1996, 2.
- Bondyra W., *Reprezentacja sejmowa Rusi Czerwonej w czasach saskich*, Lublin 2005.
- Bondyra W., *Urzednicy grodzcy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej w czasach saskich. Spisy*, in: *Scientia nihil est quam veritas imago. Studia ofiarowane Ryszardowi Szczygłowi w siedemdziesięciolecie urodzin*, eds. A. Sochacka, P. Jusiak, Lublin 2014.
- Boniecki A., *Herbarz polski*, vol. 1, 3, 5, 9, 15, Warszawa 1899–1913.
- Dąbkowski P., *Kancelarie i księgi sądowe bełskie za czasów polskich*, 'Przegląd Prawa i Administracji' 1918, 43.
- Dąbkowski P., *Z przeszłości ksiąg grodzkich i ziemskich buskich*, 'Kwartalnik Historyczny' 1915, 29.
- Deputaci Trybunału Koronnego 1578–1794. Spis*, part 1–5, eds. H. Gmiterek, D. Kupisz, L. Wierzbicki, W. Bondyra, J. Ternes, Warszawa 2017.
- Gloger Z., *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, vol. 3–4, Warszawa 1985.
- Jop R., *Środowisko urzędnicze kancelarii grodzkich w Chełmie, Lublinie i Krasnymstawie w drugiej połowie XVII w.*, Lublin 2003.
- Łosowski J., *Kancelaria grodzka chełmska od XV do XVIII w. Studium o urzędzie, dokumentacji, jej formach i roli w życiu społeczeństwa staropolskiego*, Lublin 2004.
- Sochaniewicz K., *Urzednicy województwa bełskiego do połowy XVI w.*, 'Miesięcznik Heraldyczny' 1931, 10, 1.
- Sozański A., *Imienne spisy osób duchownych, świeckich i wojskowych, które w pierwszych ośmiu latach panowania króla Stanisława Poniatowskiego od 1764–1772 r. w rządzie lub przy administracji Rzeczypospolitej udział brały*, Kraków 1866.
- Uruski S., *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, vol. 13, Warszawa 1916.
- Urzednicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV–XVIII w. Spisy*, eds. H. Gmiterek, R. Szczygieł, Kórnik 1992.

STRESZCZENIE

Artykuł jest poświęcony grupie niższych urzędników w hierarchii sądownictwa ziemskiego i wojewodzińskiego, jacy pełnili swe funkcje w czasach panowania saskiego w ziemi chełmskiej oraz w ziemiach bełskiej i buskiej województwa bełskiego. Urzędnikami tymi byli: komornik graniczny, komornik ziemski, regent ziemski, a także podwojewodzi. Komornik i regent ziemscy podlegali sędziom sądu ziemskiego, komornik graniczny podkomorzemu, zaś podwojewodzi – wojewodzie. Ze względu na swoją stosunkowo niską rangę, urzędnicy ci zwykle wywodzili się ze szlachty mniej zamożnej, choć i nie brakowało przedstawicieli szlachty średniej. Podobnie, jak urzędnicy grodzcy, byli powoływani przez swych przełożonych i teoretycznie mogli być przez nich zwalniani, np. wraz z nastaniem nowych, wyznaczających swą własną kadrę. W praktyce jednak bywało inaczej i swe urzędy piastowali nawet dożywotnio, jak inni ziemscy. Zdarzały się też dłuższe przerwy

w obsadzie tych funkcji (z wyjątkiem podwojewódzkiego), wynikające z wieloletnich wakatów urzędów zwierzchnich. Zasadniczą częścią pracy jest wykaz osób pełniących omawiane stanowiska, w układzie przyjętym w serii spisów urzędników ziemskich dawnej Rzeczypospolitej. Zestawienie to jest kontynuacją i dopełnieniem wcześniejszych wykazów urzędników ziemskich i grodzkich z tych ziem w pierwszej połowie XVIII stulecia.

Słowa kluczowe: województwo bełskie, ziemia chełmska, urzędnicy ziemscy, urzędnicy grodzcy, komornik graniczny, komornik ziemski, regent ziemski, podwojewodzi

ABOUT THE AUTHOR

Wiesław Bondyra – PhD with ‘habilitation’, Assistant Professor at the Department of History of the 16th–18th Centuries, Institute of History of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin. He specializes in research on land ownership in the second half of the 17th and in the 18th centuries, city officials in that period, the genealogy of the nobility of Red Ruthenia in 18th century, nobility’s residences in Lublin, and the parliamentary system of the Polish-Lithuanian Commonwealth in the Saxon times. Among his major publications there are: *Reprezentacja sejmowa Rusi Czerwonej w czasach saskich* (Lublin 2005), *Własność ziemska w województwie bełskim w czasach saskich* (Lublin 2015), and (ed.) *Deputaci Trybunału Koronnego 1578–1794. List, part IV: 1701–1750* (Warszawa 2017).